

ОЦІНКА СПЕЦІАЛЬНИМИ СЛУЖБАМИ КОРОЛІВСТВА БЕЛЬГІЯ АКТУАЛЬНИХ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Центр зовнішньополітичних досліджень
 Національного інституту стратегічних досліджень

Наприкінці квітня 2020 р. Служба державної безпеки (далі – СДБ) оприлюднила доповідь «Приховані загрози від COVID-19», яка була підготовлена спільно із Генеральною службою розвідки і безпеки Міністерства оборони Бельгії. Документ містить консолідовану оцінку загроз та ризиків для національної безпеки країни, пов’язаних з коронавірусом.

Служба державної безпеки – орган, підпорядкований Міністерству юстиції. Здійснює наступні функції: зовнішня розвідка, контррозвідка, боротьба з тероризмом, забезпечення внутрішньої безпеки, охорона державної таємниці.

У доповіді зазначається, що радикальні групи як лівого, так і правого спрямування використовують пандемію COVID-19 для дестабілізації бельгійського суспільства. Серед іншого, ці групи поширюють дезінформацію з метою підбурювання своїх прибічників до насильницьких дій, а також для посилення невдоволення реагуванням влади країни на проблему коронавірусу.

Документ застерігає, що екстремісти популяризують у соціальних мережах фейкові відомості про COVID-19 (частина з яких фабрикується іноземними спецслужбами) для обґрунтування конспірологічної теорії змови проти людства. Відповідно до неї, штам вірусу має штучне походження і був розроблений у лабораторіях Китаю або США як біологічна зброя. Дезінформація покликана налаштувати одну частину населення проти іншої, дискредитувати бельгійський уряд та систему охорони здоров’я.

Серед найбільш активних розповсюджувачів дезінформації –

міжнародний ліво-анархістський веб-сайт «Indymedia». Розміщені на ньому публікації закликали бельгійців до вчинення насильства проти співробітників поліції та пенітенціарних закладів і пошкодження об'єктів інфраструктури (зокрема, телекомунікацій), щоб дезорганізувати роботу екстрених та інших служб. Автори публікацій закликали діяти швидко, поки правоохоронні органи зайняті боротьбою з пандемією.

У ніч з 18 на 19 квітня ц.р. у провінції Лімбург була підпалена антена мобільного зв'язку.

Націоналістична група «Knights of Flanders», що вважає себе сучасними тамплієрами, просуває теорію змови, згідно з якою COVID-19 нібито пов'язаний з вакцинами проти грипу. Франкомовна група «Nation» опублікувала інформацію, у якій стверджується, що духовні лідери мусульманської общини проголошували у мечетях фетви¹, в яких доручали своїм інфікованим прихожанам «кашляти в обличчя невірних».

Згадані радикальні структури заявляють, що дефіцит засобів індивідуального захисту створюється навмисно, як частина таємного плану уряду для залякування населення та винищення людей похилого віку, щоб зменшити соціальні витрати на них.

Праворадикальний рух «Squadra Europa» (має філіали у декількох європейських країнах, включно з Бельгією) активно використовує «Twitter» та інші соціальні мережі, поширюючи там критику реакції Заходу на пандемію коронавірусу і схвалюють зусилля російського уряду щодо боротьби з цією хворобою. Один з матеріалів мав назву «Росія надсилає допомогу Італії у той час, як Меркель забороняє експорт медичного обладнання». Цей рух публікує заклики проти глобалізації, засуджує імміграцію з країн Азії та Африки (особливо, мусульман), пов'язуючи ці явища з коронавірусною пандемією.

Франкомовна ультраправа націоналістична партія «Parti National Européen» проводить інформаційну кампанію проти центру притулку для біженців у м. Мускрон, називаючи його джерелом розповсюдження COVID-19, і вимагає негайного його закриття.

Доповідь, підготовлена бельгійськими спецслужбами, попереджає про спроби зовнішніх сил скористатися складною економічною ситуацією, спричиненою COVID-19, щоб скуповувати високотехнологічні виробництва та компанії, які потрапили у фінансову скруту.

Вони також звертають увагу на ризик, пов'язаний зі спробами

¹ Фетва - богословсько-правовий висновок в ісламі, зроблений для роз'яснення і практичного застосування якогось припису шариату.

іноземних держав використовувати гуманітарні акції, т.зв. «коронавірусну дипломатію» для втручання у процес прийняття політичних рішень.

На основі аналізу інформаційного контенту (передусім того, що стосувався Бельгії та пандемії) за допомогою такого інструменту як SOCMINT, у доповіді дійшли висновку, що дезінформаційні кампанії є частиною розробленої Кремлем гібридної стратегії з метою ослаблення позицій Заходу.

SOCMINT - складова OSINT, тобто розвідки на підставі відкритих джерел інформації, яка займається аналізом соціальних медіа.

Особливістю цієї кампанії із залученням місцевих радикалів є той факт, що російські спецслужби, враховуючи політичну обстановку у країні, основну ставку робить на сепаратистів-франкофонів.

В Бельгії популярні ідеї розділу країни на дві частини за національно-лінгвістичною ознакою. Франкомовні валлони (31 % населення), які тяжіють до Франції, звинувачують фламандську більшість, орієнтовану на Нідерланди, в утисках та порушенні своїх прав, зокрема, в дискримінації тих громадян, для яких французька мова є рідною.

Оскільки за умов карантину більшість державних органів та приватних компаній змушені організовувати свою діяльність у режимі відеоконференцій, для іноземних розвідслужб це стало додатковою можливістю, обходячи системи захисту, отримувати необхідну їм конфіденційну інформацію. Тому фахівці СДБ радять при проведенні відеоконференцій використовувати найбільш захищені платформи та враховувати рекомендації, розроблені Центром кібербезпеки Бельгії².

Для більш ефективного управління ризиками, пов'язаними з пандемією коронавірусу, СДБ та військова спецслужба розподілили між собою завдання та проводять постійні консультації, використовуючи досвід протидії російському втручання, отриманий під час останніх парламентських виборів у травні 2019 р.

Спільний документ цивільної та військової спеціальних служб сприймається у Бельгії позитивно, оскільки він **демонструє тісну співпрацю відомств** з метою захисту національних інтересів **під час епідемії COVID-19**. Взаємодія між двома службами піддавалася критиці, зокрема через брак координації, який, зокрема не дозволив попередити терористичні атаки, здійснені 22 березня 2016 року.

² Див. <https://ccb.belgium.be/fr/publication/webinaires-pour-les-organisations>